

Andrej Lutman

ČRTICI

OBISK

Živiš v sobi stanovanja, ki ima še kuhinjo, predsobo in kopalnico s straniščem. Tloris kaže pravokotnik, ki je najprej razdeljen na polovico, ena polovica še na pol ter ta četrtnina še na pol. Soba, ki tako zavzema površino polovice stanovanja, z eno steno meji na otroško sobo sosednjega stanovanja, z drugo na hodnik, s tretjo na ulico, četrta stena pa ima dvojne vrat. Ena vodijo v kuhinjo, ki meji na ulico in kuhinjo drugega sosednjega stanovanja, pa seveda na predsobo in kopalnico s straniščem, kamor vodijo druga vrata. Ti dve osminki stanovanja nista ogrevani. Kopalnica ima pri tleh blizu straniščne školjke in nad njo dva zračnika z loputama. Ko odpreš okni v kuhinji in sobi ter vrata predsobe in kopalnice, se ustvari kar zgleden tekokrog zraka, ki ga lahko dopolniš še z odprtjem spodnjih vratc pri lončeni peči. Z zapiranjem in odpiranjem oken, loput, vratc in vrat lahko uravnavaš vlažnost in toploto celega stanovanja. Steni sobe in kuhinje, ki mejita na sosednji stanovanji, sta zgrajeni iz votlakov. Tudi delilne stene v stanovanju so iz njih, razen stene, skozi katero je speljana vodovodna napeljava. Nižji stanovanjski blok tvori del prometne ulice. Blok nima dvigala, tako da vsi koraki zgornjih stanovalk in stanovalcev odmevajo po glasnih stopnicah. Zračne stene pridno prevajajo, pokljajanje, tekanja, krike, govor, vmes sega hrup vozil, ki ustavljajo na ulici. Spremljaš dretje in petje otrok, cele roje šumov, nedoločljivih vzrokov in zbranih ritmov. Tišina je tako rekoč redka gostja, popolna pa sploh.

No, iskanje je bilo tako poplačano. Prava lega stanovanja je že takoj nakazala ugodno rešitev. Ko so postale znane še določene podrobnosti iz življenja prebivalcev in prebivalk enega izmed vhodov razpotegnjenega stanovanjskega bloka, pa je bila odločitev o nakupu kaj lahka. Tako so se bili v tem delu stavbe zbrali ljudje od vsepovsod. Imeli so različne življenjske ritme, različne službe, položaje, različna prijateljstva in drugačna prepričanja. Razlikovali so se toliko, da se med sabo niso družili. Niso nastale združbe ob pijači, obiskovanja in pogovarjanja o vsem mogočem. Vljudno pozdravljanje s prijaznim nasmeškom sta tako takoj prešla v navado.

Odločiš se, da začneš. Pogledaš skoz okno in ugotoviš, da bo sonce kmalu posijalo v sobo. Poldan bo, ko pričakuješ obisk. Do takrat moraš končati. Malo še poseliš in si predočiš slike namena: kako se spet veseliti. Usnjeno spodnje perilo je vpilo mazilo. S pogledom popotuješ po verigi, na novo pritrjeni nad posteljo. Prejšnja pač ni zdržala obremenitev, zdaj pa je nova izvedba prava paša za oči in kar vabi nase.

Dvigneš se in odideš v kopalnico, kjer se zgledno urediš in komaj zaznavno

nadišaviš. Beločnici sta ti beli in bleščeči, koža napeta in čas pravi. V predsobi še prižgeš kadilo, z loputama v kopalnici usmeriš dim v željeno smer, vrata v sobo pustiš priprta, da se toplota razlije tudi sem. Sicer pa daš še nekaj večjih polen na žerjavico, izbereš priljubljeno vzneseno glasbo in se ob poslušanju zastrmiš v spomine na skomine, ki sta jih bila s sobo deležna.

V letih pričakovanj so izkušnje prerasle v samodejno in jasno slutnjo o času prihoda novih dogodivščin in veseljačenj.

Pristavljaš vodo za čaj, ko pozvoni. Ja, kar odločen zven. Le katerega spola je tokrat, se sprašuješ. Bodo tokrat vprašanja o varovanju okolja ali o najnovejšem slovarju. Morda pa bo prodaja. Kaj je lepšega, kot da povabiš v stanovanje, udobni sedeži, prijetno ozračje, človek se razgovori. No, morda bo pa zgolj kak obrtniški pregled stanovanja, hja, pa saj ni važno, da le pride in vstopi.

Ha, seveda, že po prvem zvonjenju ti je bilo jasno, da bo še enkrat. Odločnost izdaja. Prav počasi se pričneš bližati vratom. Prijetna je misel na lasten izum, kako se pokvari ključavnica, pa nastanejo čakanja, o! in mnoge priložnosti. Takrat dišave naredijo svoje. Tudi svetloba pomaga, poslikava sten, ki vselej vodi po pripovedovanih v predsobi do čaja in slastnega peciva, ki stori, da se čas ustavi, da kar traja in traja sožitje namenov. Vračanja so kasneje pogosta.

Ja, ja, že hitim, zamomljaš glasneje od glasbe, ki bo sprostila tisto začetno zadržanost in napetost ob srečanju z nečim prav novim, sveže vabečim in veselja prinašajočim. Taka in podobna besedičenja si zmišljuješ, ko počasi odklepaš, potiskaš kljuko navzdol in pripravljaj pravšen izraz obraza, ki očara in začara, da je potem spoj tako rekoč na dlani.

ČRTA

Bil je videti visok, črn in hkrati rdeč človek, prodornih oči v barvi plamena. Lahko bi bil večni mornar, krotilec vulkanov, si pomislila, ko te je poiskala otočnom poznana otožnost oaze. Na barskem stolčku si se zelo dobro počutila: prava višina za komolca na pultu; da si lahko zijala proti vhodu in čez plesišče. In na mečevalca te je spomnil, čudno, si si nagubala čelo. Popravila si si svojo novo zeleno obleko, ki te je vse preveč zakrivala – ko sta se pogleda srečala, si mu razprla koleno. Zardel je v strasti. Za hip si videla, kot bi nosil zlati rokavici. Žarel je v sončnati koži. Do nedavna se ne bi bila zmenila zanj: lahko bi bil kakšen podivjanec. Težko se jih rešiš: prisesajo se nate s svojo slino. Ne sesajo, le vse zapacajo. Ampak – temu se je slina sproti sušila. Niti trznil ni, ko si se prek miz napotila nadenj. Uspel je še dobiti naročeno pijačo, pa že hop po njem: Dragec, te nocoj kaj goni? Tako si vroč, da se mi kar slači ob tebi. Se vidi, da na suho švicaš. Daj, se greva malce pozibavat, daj, a? si kar žlobudrala in prav pretirano zategovala besede, kot da hočeš pridobiti čas in vtis. Ja, lahko bi bila falirana študentka, lahko bi bila kar karkoli, novinarka, z dolgočasena gospodinja, samohranilka, pustolovka brez primere, kaj? In videz je zgolj videz. Znanja igralk so nenadomestljiva. Kot bi te razumel. Kot da si mu to že vsaj enkrat rekla; kot da se ni bilo vmes nič kaj dosti pomembnega zgodilo. Kot da je spet vloga. Ponovitev oblike. A tisti ogenj. Tudi prostor . . . ista, kar enaka svetloba, bolj temačnost, barve s plesišča. V tišini si rdel. Pravi igralec, pravi kaliber, pravi zmnožek vsevednih naključij. V molku je odpil požirek. Vrgel smeh nate. Že dolgo je od takrat. Od trenutka, ki je zdaj bil. Tisti smeh in ta nasmeh. Uh, ne zmorem nadaljevat, si bleknila tiše, da je tvoj zvok zakrila glasba z ritmi, vabečimi nitmi glasov. Greva plesat? Na široko si razprl prsi, dvignil glavo, te je objel prek komolca, da si skoraj zastala od presenečenja, a je bil

ritem srca premočan za kakršnokoli obotavljanje, saj si natanko vedela, da takšen pride le enkrat. Ja, kar preračunljivost te je popadla, pa veliko ljubosumje se je pravkar pripravljalo na zadnji, pogubni val posesivnosti, pa te je smeh zlomil. Tvoj in njegov: rezget krohotov. Ko je dobrodošlo vse, kar ni beseda. In dotiki v taktu. In lepljenje las na kožo. In ples oči in likov. Žaromet teles. Pepelnat vranec mesa je razpel svoja rezgetanja ostrog. Vila si ples, ki je vabil zveri, naj žro truplo, naj pijejo vročo kri v ritmu vriskov sonca srca. Angel jezdi kačo, mah glasov bije bitko s tišinami med gibi teles. V smehu mačjih oči si v objemu zenic štela sence, ki jih je metalo njegovo nago telo čez somrak zdimljenega lokala. V okolju nisi srečala nobenih srepečih oči. Pogledi lova. S komolcema si se naslonil na mizo zadaj, saj se je napetost hrbta zanihala z naveličanostjo glasnosti prostorov. Dim kadil je načenjal sokove želodcev. Pravi čas za še en nalet v splet plesišča, pa nekaj svežine ob telefonu za taksi, pa pod tuš svežih rjuh: kot nalet tkiv in kit in njih tetiv. Zanetila sta soj stoječih vod rečnih rokavov in sipke megle in meglic vročin poletnih popoldnevov med kamni in v zatišju, ko zrak sika. Kdaj da se konča dolgčas? Si se odločala le iz bridke navade prevračanj po postelji? Ko je jutro legalo v ude in se je penil dan, je po sapi stekel v sobo vonj, ki te je spominjal na pomladne požige plevela, na dim preperelega prahu. In odmev semena.